

MEDICINSKE FAGUDTRYK

FOA – Fag og Arbejde

Staunings Plads 1-3
1790 København V

Tlf: 46 97 26 26
www.foa.dk

Tekst og layout: Os. Tryk: FOA-tryk september 2007

LOMMEBOG MED FORKLARINGER
AF MEDICINSKE FAGUDTRYK

FOA
FAGOGARBEJDE

Det kan være svært at huske det hele. Brug FOA, når du er i tvivl om noget

Her er en håndbog i medicinske udtryk. Der er så mange, at det er umuligt at huske dem alle sammen, så kom den lille bog i lommen og brug den som opslagsværk, når der er noget, du er i tvivl om.

Og brug gerne din fagforening på samme måde. Er der noget, du er i tvivl om, så kontakt os, og så skal vi gøre alt, hvad vi kan for at hjælpe dig med at finde et svar og en løsning på dit problem. Hellere et spørgsmål for meget end et for lidt.

FOA

A

Abdomen, bug.

Abdominalia, smerter i bugregionen.

Abnorm, afvigende fra det normale.

Abortus, abort svangerskabsafbrydelse inden udgangen af 28. Uge.

Abrasio, udskrabning.

Absces, byld.

Absence, kortvarigt tilfælde af fjernhed.

Absorption, opsugning.

Acetabulum, hoftebensledskål (egentlig eddikeskål).

Aciditet, syreholdighed, især om mavesaft.

Acidose, syreforgiftning i legemet.

Acromion, den fremadrettede forlængelse af skulderbl.

A.Dskammen (skulderhøjden).

Acutus/acuta/acutum, akut, hurtigt forløbende.

Addisons sygdom, binyrebarkinsufficiens.

Adenitis, betændelse af en lymfeknude eller blot forstørrede lymfeknuder.

Adenoide vegetationer, lymfevævssvulst i næsesvælg/-rum (Polypper).

Adenom, godartet svulst udgået fra kirtlepitel.

Adhærence, sammenvoksning.

Adipositas, fedme.

Afasi, svigtende taleevne. Kan være helt eller delvist tab af evnen til at tale.

Aggravering, forværring eller overdrivelse.

Agraf, sårklemme til at sammenholde sårrende.

Akillesene, den store lægmuskelsene ved hælbenets bagside.

Aksil, armhule.

Albumin, æggehvidestof.

Albuminuri, æggehvidestof i urinen.

Alkoholisme, alkoholmisbrugstilstand.

Allergi, "overfølsomhed", tilstande udløst af immunreaktionstyper.
Alveole, lille sækformet hulrum, hvori en af bronkietræets forgreninger ender, og hvori lungernes optagelse af ilt og udskillelse af kuldioxid finder sted.

Alveole dentales, fordybning i kæben, hvori tanden sidder.

Ambulant/ambulatorisk, ikke-indlagt behandling.

Ambustio, forbrænding.

Amnesi, hukommelsestab.
Amputation, bortskæring af lem.
Anaerob, om bakterier der lever uden ilt.
Anafylaktisk shock, symptomkompleks som omfatter nysen, Næseflåd, hoste, føleforstyrrelser, vejrtrækningsbesvær (Eksspiratorisk dyspnø), opkastning, krampe samt afførings- Og vandladningstrang; karudvidelse og forøget kapillærpermeabilitet bevirker nældefeber-udslæt (urticaria), undertiden quinckes ødem, blodtryksfald, hurtig puls og ofte død, hvis ubehandlet
Anal-, endetarms-.
Analgesi, følelseløshed.
Anamnese, patientens oplysninger om sygehistorien.
Anastomose, etablering af forbindelse mellem 2 organer, 2 kar eller 2 nerver der ikke tidligere har været forbundet.
Anatomi, læren om legemets bygning.
Angina, egentlig betyder det sammensnøring, men bruges ofte om halsbetændelse.
Angina pectoris, stenokardi, brystkrampe, hjertekrampe: anfaldsvis, knugende smerter, typisk bag brystbenet, som følge af kortvarigt svigt af blodforsyningen til hjerte-muskulaturen.
Angiom, blodkarsvulst (ofte i ansigtet).
Angulus, vinkel (f.Eks. Kæbevinkel).
Anisomeli, forskellig længde af arme eller ben.
Annulus, ring.
Anomalia, uregelmæssighed.
Antibrachium, underarm.
Antidot, modgift.
Antifebrilia, feberstillende middel.
Antigen, modstof.
Antiseptisk, behandling med bakteriedræbende midler.
Antitoksin, modgift (bakterielt) .
Antopsia, selvsyn; mest brugt ved obduktion.
Anuri, ophør af urinudskillelse.
Anæmi, blodmangel.
Anæstesi, bedøvelse.
Aorta, legemspulsåren.
Apatisk, sløv.
Apex, spids.
Apnø, ophold i vejrtrækningen.

Apoplexia cerebri, slagtilfælde.
Appendix vermiformis, blindtarmens ormeformede vedhæng.
Appendicitis, blindtarmsbetændelse.
Appendectomy, fjernelse af blindtarm (á chaud (varme), akut, á froid (kulde), senere).
Arcus senilis, ringformet uklarehed af hornhinderanden hos ældre.
Arp, skællejring i spædbørns hovedbund.
Arterie, pulsåre der fører blodet i retning væk fra hjertet.
Arteriosclerosis/arteriosklerose, pulsårevægfortykkelse.
Arthritis rheumatica/rheumatoides, ledegigt.
Arthritis urica, ægte gigt, urinsyre gigt.
Arthritis, ledbetændelse.
Arthrosis deformans/artrose, slidgigt.
Articulatio, led.
Artificiel, kunstig (f.Eks. Artificiel respiration - kunstigt åndedræt).
Ascites, ansamling af væske i bughulen, bugvattersot.
Aseptik, system uden bakterier, f.Eks. På operationsstuer.
Asfyksi, skindød.
Aspiration, sugning, også nedsugning af fremmedlegemer i luftrør.
Asthenia, kraftløb.
Asthma, anfaldsvis åndenød.
Asystoli, utilstrækkelig hjertesammentrækning.
Ataksi, ubeherskede muskelbevægelser, f.eks. Om gang.
Atlas, øverste halshvirvel.
Atrium, hjertets forkammer.
Atrofi, formindskelse af væv eller organ.
Auris, øre.
Autoklave, sterilisationsbeholder.
Axis, næstøverste halshvirvel.

B

Barlows syge, (scorbutus infantilis), akut c-vitaminmangel hos børn.
Basedows syge, overfunktion af skjoldbruskkirtlen.
Basis cranii, hjernekassebunden.
Benign, godartet.
Bipolar/bipolær affektiv sindslidelse, nybetegnelse for manio-Depressiv psykose.

Botulismus, pølseforgiftning (også med spegesild og konserveret kød, grøntsager).

Brachium, overarm (om helhed).

Bradykardi, langsom puls, < 50-60/min hos voksne og større børn, <90-100/min hos spædbørn.

Bronchopneumonia, spec. Lungebetændelse.

Bronkie, luftrørgren (stor).

Bulbus oculi, øjæble.

Bulla, blære.

Bursa, slimsæk (f.eks. Under knæskallen).

Bursitis, betændelse i slimsæk.

C

Calcaneus, hælbenet.

Callus, nydannet væv omkring et bruds ophealing.

Cancer, kræft.

Caput, hoved - den tykke del af en knogle.

Carcinoma/karcinom, kræftknode, ondartet.

Cardia, hjertekulen, mavemunden.

Caries, smuldren (f.eks. af tænder).

Cartilago, brusk.

Cataracta/katarakt, grå stær.

Catarrhus, slimhindebetændelse.

Cerebellum, lillehjernen.

Cerebral, vedr. hjernen.

Cerebrum, storhjernen.

Cerumen, ørevoks.

Cervix, hals.

Chiasma opticum, synsnervernes krydsningssted.

Cholecystectomy/kolecystektomi, fjernelse af galdeblæren.

Cholecystitis, galdeblærebetændelse.

Cholecystotomy/kolecystotomi, indlæggelse af dræn i galdeblæren.

Cholelithiasis, galdestenssygdom.

Cholera asiatica/kolera, akut epidemisk infektionssygdom i tarmsystemet.

Cirkulation, kredsløb.

Cirrhosis hepatis, skrumpeliver.

Clavicula, nøgleben, kraveben.

Colica, kolik, periodiske tarmsmerter.

Colitis, tyktarmsbetændelse.

Collum, hals.

Colon, tyktarm.

Columna, rygsøjlen.

Coma, bevidstløs tilstand.

Commotio cerebri, hjernerystelse.

Conjunctiva, øjets bindehinde.

Conjunctivitis, betændelse af bindehinden.

Contractura/kontraktur, sammentrækning.

Cor, hjertet.

Cornea, hornhinden i øjet.

Corpus alienum/corpora aliena, fremmedlegeme/
fremmedlegemer.

Costa, ribben.

Coxa, hofte.

Cranium, hovedskal.

Croup, strubehoste.

Crus, underbenet.

Crusta, skorpe.

Cubitus, albue.

Cutis, huden.

Cyanose, blåfarvning af huden.

Cyste, blære.

D

Decubitus, liggesår.

Defekt, mangel.

Deformitet, misdannelse.

Defækation, udtømmelse af faeces, have afføring.

Dehydrering, indtørring grundet mangel på vand i kroppen.

Delirium, bevidsthedsuklarhed.

Dementia, sløvsind.

Dens, tand.

Depressio mentis, sindsnedtrykthed.

Dermatologi, hudsygdomslære.

Desinfektion, uskadeliggørelse af mikroorganismer uden for den levende organisme.

Deviation, afvigelse, forskydning.

Diabetes insipidus, hypofysær (smagsløs) sukkersyge.
Diabetes mellitus, (honningsød) sukkersyge.
Diaphragma, mellemgulvet.
Diagnose, bestemmelse af en sygdoms art.
Dialyse, hæmodialyse eller peritonealdialyse, erstatter nyrens funktion.
Diarrhoea, diarre, diare, diarré, diaré, hyppig tynd afføring.
Diastole, hjertets afslapningsfase, hvor det passivt fyldes med blod (modsat systole).
Diffus, spredt.
Digitus manus, finger .
Digitus pedis, tå.
Dilatation, udvidelse.
Dislokation, forskydning.
Disposition, anlæg.
Dissemineret, udsået, udsprede.
Distorsion, forstuvning, forvridning.
Diurese, urinudskillelse, urinmængde.
Divertikel, udposning fra et hulorgan – en naturlig kanal i legemet
Dolor, smerte.
Dosis, mængde.
Ductus, gang, kanal, ledning.
Duodenum, tolvfingertarm.
Dura mater, yderste hårde del af hjerne omkring central- nervesystem.
Dysenteri, akut tarmbetændelse, smitsom.
Dyspnø, åndenød.
Dystrofi, mangelfuld vævsernæring, med sygelig udvikling til følge.

E

Ebrietas, beruselse.
Ecchymosis/ekkymose, udbredt blodudtrædning i huden.
Ekspektorat, opspyt.
Ekssudat, væske fra betændte celler, kar.
Ekstrauterin graviditet, foster uden for livmoderen.
Ekstremitet, lem.
Eksviscerering, udtagelse af organer fra bryst- eller bughule (f.eks. Via obduktion).
Elevere, løfte, hæve.

Emboli, proppdannelse.
Emesis, opkastning.
Emphysema, pulmonum, for store lunger.
Encephalitis, hjernebetændelse.
Endocarditis, betændelse i hjertets indvendige hinde.
Endometritis, livmoderslimhindebetændelse.
Enuresis, ufrivillig vandladning.
Epidermis, overhud.
Epidural, uden for den hårde hjerne/rygmarvshinde (dura mater).
Epifyse/epiphysis, knogleende (vækstområde).
Epiglottis, strubelåget.
Epistaxis, næseblødning.
Erysipelas, rosen, akut streptokokinfektion.
Erythema/erytem, hudrødme.
Erythrocyt, rødt blodlegeme.
Esmarchs bind, gummibind til ekstremitetsomsnøring.
Exanthema/eksantem, hududslæt.
Excisio/ekscision, udskæring.
Excoriatio/ekskoriation, hudafskrabning.
Exitus, udgang, udfald, dødsfald.
Exophthalmus, fremstående øjne.
Exploratio/eksploration, undersøgelse.
Exspiratio/eksspiration, udånding.
Exsudatio, væskeudskillelse fra betændte celler, kar.
Extensio/ekstension, udstrækning.

F

Faeces, afføring.
Facies, ansigt, flade.
Farmakologi, læren om lægemidlers virkning.
Farmakopé, lægemiddelfortegnelse.
Fauces, svælget.
Femur, lårbenet, låret som helhed.
Fibrom, godartet bindevævssvulst.
Fibula, lægbenet.
Fissura, spalteformet fordybning, revne.
Fistula, rørformet kanal med indre/ydre overflader.
Flatus, tarmluft, prut.
Flexio/fleksion, bøjning.

Fluor (vaginalis), udflåd.
Foetor ex ore, stank fra mundhule, dårlig ånde.
Foetus, foster.
Fontanelle, bløde, ikke forbenende partier på fostrets og det nyfødte barns kranium.
Foramen, hul, åbning.
Fractura/fraktur, knoglebrud.
Fragmen/fragmina, knoglebrudsstump.
Fysiologi, læren om organernes normale funktioner og livsytringer.

G

Gangræn, koldbrand, vævsdød.
Gastritis, mavekatar.
Gastroenteritis, akut mave-tarmsygdomme pga. Infektion, forgiftning af mave-tarmskanal og slimhinder.
Genu, knæ.
Glandula, kirtel .
Glandula thyroidea, skjoldbruskkirtel.
Glandula parotidea, ørespytkirtel.
Glaucom/glaukoma, grøn stær.
Gliom, fællesbetegnelse for hjernetumorer.
Glomerulonephritis/glomerulonefrit, nyrebetændelse.
Gravis, alvorlig, tung, svær.
Guttae, dråber.
Gynækologi, læren om kvindesygdomme.
Gyrus, hjernevinding.

H

Habitus, udseende, væremåde, ydre fremtoning.
Hallucination, sansebedrag.
Hallux, storetå.
Hemicrania, migræne.
Hemiplegia, fuldstændig lammelse i den ene halvdel af kroppen.
Hemiparesis, ufuldstændig lammelse i den ene halvdel af kroppen.
Hepar, lever.
Hernia, brok (hernia inguinalis, lyskebrok).
Herpes zoster, helvedesild.
Homogen, jævn, ensartet.

Hordeolum, bygkorn på øjelåg.
Humerus, overarmsknogle.
Hydrofobi, vandskræk.
Hyperglykæmi, forhøjet blodsukkerværdi.
Hypertoni, forøget muskelspænding.
Hyperæstesi, forstærket berøringssans.
Hypoglykæmi, abnormt lavt blodsukker.
Haemarthron, blodansamling i led.
Haematemesis/hæmatemese, opkastning af blod.
Haematoma/hæmatom, blodansamling.
Hæmaturi, blod i urinen.
Hæmofili, blødersygdom.
Hæmoglobin, blodfarvestof, iltbærende.
Hæmolyse, blodspaltning.
Hæmoptyse, blodspytning.
Haemorrhagia/hæmoragi, blødning.
Hæmorider/hæmorroider, udvidning af venerne omkring anus.
Hæmostase, blodstandsning.

I

Icterus, gulsot.
Ileocækalstedet, tyndtarmens indmunding til tyktarmen.
Ileus, tarmslyng.
Immunitet, uimodtagelighed.
Impetigo, egentlig angreb.
Impetigo vulgaris, børnesår.
Incarceration, indeklemning (f.eks. af brok).
Incision, indsnit.
Incontinentia/inkontinens, utæthed (for urin eller afføring).
Infantil, barnlig.
Infarkt, vævsdød pga. Stærkt nedsat eller ophørt blodcirkulation.
Inferior, nedre, lavere, ringere.
Inficere, smitte.
Inflammation, betændelse.
Infraktur, ufuldstændigt knoglebrud.
Infusion, indførelse af større mængder af flydende lægemiddel.
Inguen/inguina, lysken/lysker.
Inkubationstid, tiden fra smitte muligheden til sygdomsudbrud.
Insult, anfald.

Insulin, bugspytkirtelhormon til sukkeromsætning.
Intakt, urørt, hel.
Interior, indre, indvendig.
Interval, mellemrum.
Intoksikation, forgiftning.
Intra-, indeni.
Intubation, indførelse af et rør.
Intumescencia/intumescens, hævelse, fortykkelse, svulst.
Involuntær, ufrivillig.
Iridocyclitis, samtidig betændelse af øjets regnbuehinde og strålelegemet.
Iris, regnbuehinden, den farvede hinde i øjet.
Irreponibel, hvad der ikke kan sættes på plads.
Ischias/iskias, smerteudstråling til bagsiden af benet.
Iskæmi, utilstrækkelig eller ophævet blodtilstrømning til væv, med nedsat eller ophørt iltforsyning til følge.

J

Jenunum, hungertarmen, øverste tyndtarmsdel.

K

Kakeksi, ved stærk afmagring, tilstand.
Karbunkel, brandbyld.
Katar, overfladisk betændelse af slimhinde.
Kaverne, hulrum (ofte i lungen).
Kavitæt, hulrum.
Kejsersnit, fosterudtagning gennem bugvæggen.
Keratitis, hornhindebetændelse.
Klonisk, krampagtigt, cerebralt (vedr. Hjernens) forårsagede uvilkårlige muskelsammen trækninger.
Koagulation, blodets størkning.
Kol, kronisk obstruktiv lungesygdom, rygerlunger.
Kolik, periodiske/tilbagevendende tarmsmerter.
Kollaps, pludseligt bevidsthedstab f.eks. ved hjertesvigt.
Komminut fraktur, splintret benbrud.
Kompression, sammenpresning, tryk.
Kondrom, bruskvævssvulst.
Kongenit, medfødt.
Kongestioneret, blussende pga. Stærk blodtilstrømning.

Konkrement, stendannelse, udfældning af salte.
Konsistens, tilstandsform.
Konvulsion, krampetrækning.
Koronararterier, hjertets kranspulsårer.
Kronisk, langvarig.
Kumulation, ophobning.
Kyfose, pukkeldannelse.

L

Labium, læbe.
Labyrinth, fællesbetegnelse for det indre øre.
Laminektomi, rygsøjleoperation.
Lancet, spids, tvægget kniv.
Langerhanske øer, de insulinalgivende bugspytkirtelceller.
Laparotomi, operativ åbning af bughulen.
Larynx, strubehoved.
Laryngitis, betændelse i strubehovedet.
Laryngotomi, åbning af struben og luftrør.
Lassitudo, udmattelse.
Latent, skjult.
Lateral, vedr. siden.
Laksans/laksantia, afføringsmiddel.
Lens, øjelinse.
Lepra, spedalskhed.
Letal, dødelig.
Leukocyt, hvidt blodlegeme.
Leukæmi, blodsygdom.
Lien, milten.
Ligament, ledbånd.
Ligatur, tråd, under binding eller den tråd man bruger til underbinding.
Lingua, tunge.
Lipom, godartet fedtsvulst.
Liquor, væske.
Livid, blålig, bleg.
Livores, ligpletter.
Lumbalpunktur, indførelse af kanylen i rygmarvskanalen.
Luxatio/luksation, ledskred.
Læsion, beskadigelse.

Lædere, beskadige.

M

Makroskopisk, synligt med det blotte øje.

Malign, ondartet.

Malleolus, ankelknude.

Mandibula, underkæbe.

Manifest, påviselig.

Manus, hånd/hænder.

Mediastinum, mellemrum mellem højre og venstre lunge.

Medikolegalt, retsmedicinsk (om ligsyn).

Medulla spinalis, rygmærven.

Medulla oblongata, den forlængede marv ved det nederste af hjernestammen.

Menarche, den første menstruation.

Meningitis, hjernehindebetændelse.

Meniscus/menisk, halvmåneformet bruskskive i knæledet

Mens, sind/sjæl.

Metacarpus, mellemhånden.

Metastase, forplantning af ondartet svulst gennem blod eller lymfekar til organer eller væv.

Metatarsus, mellemfoden.

Meteorisme, udspilet abdomen pga. tarmluft.

Metritis, livmoderbetændelse.

Metrorrhagia/metroragi, blødning fra livmoderen uden for menstruationsperioden.

Migræne, kronisk form for hovedpine.

Mitella, trekantet armlæde, hvori armen bæres og delvis fikseres.

Mitralklap, klappen imellem venstre for- og hjertekammer i hjertet.

Mitralstenose, forsnævring af mitralklappen.

Molar, bagkindtand.

Molimina, besværlighed.

Monoplegi, lammelse af enkelt ekstremitet.

Morbilli, mæslinger.

Morbus, sygdom.

Moribund, døende.

Mors, død.

Motorisk, bevægelse via nerveimpulser.

Mukøs, slimet.

Multipel, mangfoldig.

Mus articulari, afrevet brusksknoglestykke i led, f.eks. I knæet.

Myalgia, muskelsmerter.

Myasthenia/myasteni, muskelsvækkelse.

Mycosis/mykose, svampesygdom.

Myelitis, rygmærvsbetændelse.

Myocarditis, betændelse i hjertemuskulaturen.

Myom, godartet svulst opbygget af muskelvæv, hyppigst glatte muskelceller.

Myopi, nærsynethed.

Myxoedema/myksødem, nedsat funktion af skjoldbruskkirtel.

Myxoma/myksom, godartet sjælden hjertetumor.

N

Nares, næsebor.

Nasopharynx/rhinopharynx, næsesvælgrummet.

Natis, endeballe.

Nausea, kvalme, søsyge.

Nekrose, vævsdød.

Neonatus, nyfødt.

Nefrektomi, operativt nyreudtagning.

Nefritis, nyrebetændelse.

Nephrolithiasis, nyrestensdannelse.

Nervus opticus, synsnerven.

Nervus trigeminus, ansigtsnerve.

Nervus vagus, 10. hjernenerve.

Neuralgi, nervesmerter.

Neuritis, nervebetændelse.

Nullipara, kvinde der ikke har født.

Nystagmus, rykagtige øjenbevægelser.

Naevus, modermærke.

O

Obduktion, ligåbning.

Obstetrik, fødselsvidenskab.

Obstipation, forstoppelse.

Occiput, baghovedet.

Oculus, øjet.

Oedema/ødem, væskeansamling.

Oesophagus, spiserøret.

Oftalmologi/ophthalmologia, læren om øjensygdomme.

Oftalmoskopi, undersøgelse af øjets indre med et spejl.

Olecranon, albuespiden.

Orbita, øjenhulen.

Ortopædi, specialkirurgi: muskel- og knoglelidelser.

Os, knogle (kort udtalt).

Os, mund (langt udtalt).

Os sacrum, korsbenet.

Osteomyelitis, benedder, knoglemarvsbetændelse.

Osteosarcoma/osteosarkom, ondartet benvævssvulst.

Ostitis, betændelsesproces i knoglevæv.

Oksidation/oksidering, iltning.

P

Palatoschisis, ganespalte.

Palma manus, håndfladen.

Palpebra, øjelåg.

Panaritium, bullen finger/tå.

Palpere, undersøgelse ved hjælp af berøring/beføle.

Pancreas, bugspytkirtel.

Pandemi, udbredt epidemi.

Paralysis, fuldstændig lammelse.

Parametritis, betændelse af bindevæv omkring livmoder.

Paranoia, vrangforestillinger.

Paraplegia, fuldstændig lammelse af begge arme eller ben.

Parese, muskellammelser inddelt i grader.

Parotitis, betændelse i ørespytkirtlen.

Parotitis epidemica, fåresyge.

Partus, fødsel.

Patella, knæskal.

Patologi, sygdomslæren.

Péans arterieklemme, til afklemning af blødende kar.

Pectus, bryst, brystkasse.

Pelvis, bækken.

Perforation, bristning (af organ som mavesæk), gennemboring .

(Af brystkasse, øjeæble).

Pericarditis, betændelse i hjertesækken.

Perineum, mellemkødet.

Periost, benhinde.

Periostitis, betændelse af benhinde.

Peristaltik, langsom spiralsnoet ensrettet fremadskridende sammentrækning i et rørformet organ (fordøjelsesorgan).

Peritoneum, bughinden.

Peritonitis, betændelse i bughinden.

Perniciøs, ødelæggende, ondartet.

Pes, fod.

Petecchia/petekkier, små punktformige blødninger i huden.

Phalanx, finger- eller tåknogle.

Pharynx, svælg.

Pharyngitis, infektion i svælget.

Phimosis, forhudsfor snævring.

Phlebitis, årebetændelse.

Pia mater, inderste hjernehinde.

Pigment, farvestof.

Pincet, fjedrende tang.

Pityriasis, fælles betegnelse for hudlidelser med klidagtig hudafskalning.

Placenta, moderkagen.

Planta pedis, fodsål.

Pleura, lungehinde.

Pleuritis, lungehindebetændelse.

Plexus, fletværk af nerver eller kar.

Plica, fold.

Plicae vocales, de ægte stemmelæber.

Pneumonia, lungebetændelse.

Pneumothorax, sammenfalden lunge.

Podagra, anfald af urinsyreigt lokaliseret til storetåens grundled.

Poliomyelitis, børnelammelse.

Polyarthritis, ledbetændelse der rammer flere led samtidig.

Polyneuritis, betændelse af flere nerver samtidig.

Polyp, stillet afrundet vækst.

Post, efter (post mortem).

Primipara, førstegangsfødende.

Processus, fremspring.

Proctitis/proktit, endetarmsbetændelse.
Profylakse, forebyggelse.
Prognose, udsigt til videre forløb af sygdommen.
Progredierende, fremadskridende.
Prolapsus/prolaps, fremfald.
Prominens, fremspring.
Prosektor obducent, læge der foretager en obduktion.
Protese, kunstigt lem.
Pseudarthrosis/pseukoartrose, falsk led.
Ptos, nedsynkning.
Ptos palpebrae, nedsynkning af øjenlåg.
Pulmo, lunge.
Pus, materie.
Pyelitis, betændelse af nyebækkenet.
Pyelonephritis, infektion i nyrevæv og nyrebækken.
Pædiatri, læren om børn, deres helbred, normale vækst, udvikling og sygelige tilstande.

R

Rabies, hundegalskab.
Rachitis, engelsk syge.
Radiografi, undersøgelse med røntgen.
Radius, spoleben.
Recidiv, tilbagefald.
Rectum, endetarm.
Refleks, uvilkårlig bevægelse.
Ren, nyre.
Reponere, at korrigere en dislokation (knoglebrud).
Reposition, korrektion af knoglebrud.
Resecere, at beskære/at skære af.
Resektion, bortskæring (af knogle eller organ).
Residual, tiloversblivende, anvendt som forstavelse (f.eks. Residualurin).
Resorption, opugning.
Respiration, åndedræt.
Retarderet, forsinket.
Retina, nethinden.
Retinitis, betændelse af nethinden.
Retinopati, betegnelse for de fleste nethindeforandringer, der

ikke skyldes betændelse.
Retrograd, tilbagegående, (retrograd amnesi, hukommelsestab ved hjernerystelse).
Retroperitoneal, som ligger bag bughinden (f.eks. Nyren).
Rhinitis acuta/akut rinit, forkølelse.
Rhinopathia vasomotorica aestivalis, høfeber.
Rigiditet, stivhed, øget muskeltonus, sej ensartet modstand ved bevægelse.
Rigor mortis, stivhed (ved død).
Rubella, røde hunde.
Rudiment, ufuldkomment, uudviklet del.
Ruptur, bristning (f.eks. af tarm).

S

Saliva, spyt
Salpingitis, æggelederbetændelse
Sanguis, blod
Sarcoma/sarkom, ondartet bindevævssvulst
Scabies, fnat
Scarlatina, skarlagensfeber
Schizophrenia/skizofren, en psykotisk tilstand karakteriseret af udprægede kommunikations forstyrrelser med omverdenen
Sclera, senehinden i øjet
Scleritis, betændelse af senehinden i øjet
Sclerosis disseminata/dissemineret, sklerose, lammende bindevævsfortykkelser i centralnervesystemet
Scoliosis/sklerose, ryggradsskævhed
Secernere, afsondre (et sekret)
Sectio caesarea, kejsersnit
Section, ligåbning
Sedativum/sedativa, beroligende middel
Segment, afsnit
Senilitet, alderdomsvækkelse
Sensorium, sanseapparat, center for sanserne
Seponere/seponat (sep.), ophøre med
Sepsis, blodforgiftning
Septum, skillevæg
Septum nasi, skillevæg i næsen
Sequestrum/sekvester, dødt, isoleret knoglestykke

Serum, blodvæske
Shock, kredsløbskollaps
Sinus, hulrum, fordybning eller krumning
Situs, stilling, beliggenhed
Situs inversus, lejeforandring af organerne
Solutio, opløsning
Somnolens, bevidsthedssvækkelse
Sonde, tynd stav, rørformet instrument af metal eller gummi
Sopor, næsten bevidstløs tilstand
Spasme, krampe, spastisk
Sphincter, lukkemuskel
Spina bifida, rygmærvsbrok
Splenectomia/splenektomi, fjernelse af milten
Splenomegalia, miltforstørrelse
Spontant, af sig selv (f.Eks. Spontan respiration)
Sporadisk, spredt
Spray, forstøver
Stase, standsning, væskeophobning
Stasepapil, opsvulmning af synsnervepapillen
Stenokardi, brystkrampe, hjertekrampe: anfaldsvis, knugende smerter, typisk bag brystbenet, som følge af kortvarigt svigt af blodforsyningen til hjertemuskulaturen
Stenosis, forsnævring (også strictura/striktur)
Steril, bakteriefri, ufrugtbar
Sternum, brystbenet
Stetoskop, hørerør
Stetoskopi, undersøgelse af brysthulens organer
Stomatitis, mundbetændelse
Strabismus, skelen
Strangulation, kvælning, sammensnørring
Stridor, piben, hvæsen (åndedræt)
Struma, forstørrelse af skjoldbruskkirtlen
Stupor, bevidsthedssvækkelse
Subakut, hurtig udviklet kortvarigt forløb
Subcutis, underhuden (cutis)
Subluksation, ufuldkommen ledforvridning
Subfrenisk, under mellemgulvet
Submukøs, under slimhinden
Suffocatio/suffokation, kvælningsdød

Sulcus, fure, rynke
Superior, øvre (modsat inferior, nedre anterior, foran, posterior, bagved)
Suppositorium, stikpille
Suppuration, afsondring af pus
Sutur, sammensyning
Sympatiske nervesystem, del af det autonome nervesystem
Symphysis pubica/symfyse, skambenssammenføjning
Syrupus, stærkt sukkerholdigt flydende præparat
Systole, hjertets sammentrækning (modsat diastole)
Sænkingsabsces, byld, den breder sig indefra

T

Tachypnoea/takypnø, hurtigere vejrtrækning end normalt (hyperventilation)
Talus, rulleben, springben, fodrodens næststørste knogle
Tampon, vatklump, gazeklump
Tardiv, langsomt udviklet
Tarsus, fodroden
Tendo, sene
Tendovaginitis, seneskedehindebetændelse
Tenesmi, smertefuld trang til afføring/vandladning
Tenotomi, seneoverskæring
Terapeutisk, sygdomsbehandlende
Tetani, anfaldsvise muskelspændinger
Tetanus, stivkrampe
Theca cranii, kraniekassehælvningen
Thorax, brystkasse
Thymus, brisselen, (kirtel i brystet)
Tibia, skinnebenet
Tics, hurtige muskeltrækninger
Tinctura, udtræk med æter eller spiritus
Tonisk krampe, vedholdende muskelspænding, modsat klonisk, rykvis
Tonsilla/tonsil, mandel
Torsion, vridning
Toksin, giftstof
Trachea, luftrør
Trakeatomi, åbning af luftrøret

Transsudat, væskeudsvingning fra bindevæv/kar
Traume, voldelig påvirkning
Tremor, rysten, skælven
Trendelenburgs leje, antishockleje/skråleje lavt hoved og elevere-
rede ben
Tepanation, åbning af hjerneskallen
Trigeminusneuralgi, smerter i ansigtsfølelsen
Trikuspidalklap, hjerteklap mellem højre for- og hjertekammer
Trismus, mundklemme, langvarig tonisk krampe i tyggemusklen
Trombe, blodprop
Trombose/thrombosis, dannelse af trombe
Truncus, legemet fraregnet hoved, hals og lemmer
Tuba auditiva, det eustakiske rør fra munden til mellemøret
Tumor, svulst
Tussis, hoste
Tussis convulsiva, pertussis, kighoste
Tympanisme, luftspilning af tarme
Taenia, bændelorm

U

Ulcus, overfladedefekt (akut eller kronisk), opstået ved vævshen-
fald pga. En sygelig proces, bl.A. Betændelse eller nedsat ernæ-
ring
Ulna, albuebenet
Umbilicus, navlen
Unguentum, salve
Unguis, negl
Ureter, urinleder fra nyre til blære
Urethra, urinrør
Urticaria, nældefeber
Uræmi, akut tab af nyrefunktion med forgiftning
Uterus, livmoder
Uvula, drøbelen

V

Vaccination, indgift af vaccine i organismer med det formål at
fremkalde aktiv i immunitet
Vagina, skeden
Valva, klap

Valvula, lille klap
Varicella/variceller, skoldkopper
Varix/varices/varicer, åreknuder
Varicocele, årebrok, varicocele testis, årebrok i pungen
Vas, kar
Vasektomi, overskæring og fjernelse af et stykke af sædlederen
Vascularisatio/vaskularisering, blodkarforsyning
Vene, blodåre
Ventrikel, mavesækken (også om hjertekammer og hulrum i hjer-
nen)
Venesectio, åbning af blodåre
Vertebra, ryghvirvel
Vesica biliaris, galdeblæren
Vesica urinaria, urinblæren
Viskositet, væskesejhed
Virulens, sygdomsfremkaldende mikroorganismers evne til at
trænge ind i en organismes levende væv, formere sig i disse og
fremkalde skadelige virkninger
Virus, giftigt smitstof
Visus, syn, synstyrke
Vola, hulhånden
Volvulus intestini / ileus, tarmslyng
Vomitus, opkastning
Vulnus, sår som følge af mekanisk beskadigelse

X

Xanthelasmata, gullighvid, flade- eller knudeformet kolesterol-
Aflejring i huden
Xanthoma/xantom, gullig svulst i hud

Æ

Ætiologi, læren om sygdommens årsager

Ø

Ødem, hævelse grundet udtræden af blodvæske i hud (eller lunger)